

DVANAEST NEPOZNATIH PESAMA

* * *

Na proplanku pod drvetom čekao je Johann Kaspar Lavater
prepoznao sam ga po kabanici za kišu i plesnjivim ustima
„Es ist schan spāt wir müssen uns beeilen“
Brodom? — pitao sam — „Si“ i pokazao je štapom sunce
zgaslo zvezde koje su prišle blisko i počele da sikću
Trčali smo stepenicama na kojima je bila gomila bosih ljudi
s otvorenim ustima Kroz pacove hodnike kristalne sale
i prazne okvire kao izbijene oči čak do kutija za šešire
Lavater mi je pružio ruku nikad neću zaboraviti dodir
Penjali smo se dahćući pamučnim lestvicama
pratio nas je oganj video sam mu leđa i ljubičasti gunj
padanje: kao kad neko brzo lista ilustrovanu knjigu
Prenuo sam se nad sivim okeanom sa ustima punim kose
oganj je ležao poleđuške sa razlupanom glavom
Lavater je bio manji nego inače
vrzmao se oko mrtvačkog sanduka punio ga lokvanjima
ušli smo u njega i tada je započelo normalno putovanje

KOSA

Kosa
raste noću
na zidu

nije to uvojak
iza pametnog uva

ne pripada takođe
ni pokretnom krilu noći

odvojena od kože
vodi život
suv i zaseban

pokrete ima nemirne
za bivšim dodirom
rasteže se
bolesno

ni belo
ni crno
njena boja je pre
šušanj

škrgutanje zubima
nagli krik
pucketanje prstima
nije u stanju da je otera

kosa raste jednostavno na zidu

* * *

večernji grad
stanište vočnjaka

plesnivi prozori
rđa u baštama
ćutanje kvaka

na konopcu
poderana košulja

u svitanje
je otplovio brod

dugo se moglo videti
to drvo zeleno
terano kroz so

* * *

slavuji na ostrvu svetog Ludviga oglašavaju se polovinom marta
uvek prerano cepaju oblačni vazduh
kakav je to glas
između pospanog pokreta i nerealnog krila
to što se dešava je otkidanje od zemlje a ne let
slavuji polovinom marta su kao krstaški rat dečji
pohod po prozorskoj dasci pod suvim izdancima sunca
to što se dešava je bez značenja i bez računice
nema ni korena ni krune čak i vetar
je bez pameti bez ikakve budućnosti
sa mirisom prekinutim oknom i stubištem ruine
kalvarija glasova u jalovom vazduhu
spotiču se dok idu
kavezima
slavuji na ostrvu slavuji polovinom marta

MIKENA

Egist spava. Hrkanje zidina
Krv na kamenju malo je izlapela
Elektra zeva. Pet je ujutro
Obremenjena pleća obramice

Stepenik po stepenik do cisterne
gde je noćna vlaga kao šišmiš
I pre nego što vedro vodu zamuti
u vodi ogromne očeve oči

nalivene strahom. Tako bez krika
razgovara sa kćerkom Agamemnon
Celi dan pranje. Hrpa prljavštine
Na čaršavima se stvrdnula krv

Uveče gozba. Klitemnestra
lepa kao uvek. Piju puno
Plaču i smeju se ponovo plaču
u čošku muca slepi guslar

Epopėja stara i istrošena
kao kada preko kostiju pređe drljača
vuče se glas neugledan po kamenju
u neumoljivoj tamnosti megarona

A zatim da bi bilo življe
iznose leševe svoje iz podzemlja
do stolova trupove nalivaju
vinom do grla kojih nema

Trenutak je tišine kada se vratovi
pritisnuti snažnom krivicom
u izmaglici pomire umrli i ubice
senka što skida sa zida sekiru

GOSPODIN KOGITOV PRILOG MAJERLINGOVOJ TRAGEDIJI

U proleće 1889. godine moj pradeda je izgubio apetit. Budio se noću i vikao. Postao je bolesno oprezan. Nije verovao više Caru, osudio je grofa von Taaffe za najgore stvari, bojao se ljubomorne Mizzi Kaspar, a o kočijašu Bratfischu i o sobaru Loschku govorio da su za novac spremni sve da učine.

Pradeda je voleo Mariju Vetsera, ljubavlju velikom, skrivenom i beznadežnom. Pod sivim redengotom tajnog dvorskog savetnika besneo je požar, koji nije hteo da ugasi.

Nagnuta, kao nad uskršnjom štrudlom, moja prababa, bez gneva i uzbuđenja, zabija veliki kuhinjski nož u predivno telo Marije Vetsere.

Ko bi mogao da predvidi da će u istom trenutku prekomerne izmučenosti stati i srce moga pradede, poistovetivši se na taj način sa mračnom tragedijom propadajućeg carstva.

ANĐELI CIVILIZACIJE

Na prelomu između XIX i XX veka činilo se da su nas zauvek napustili anđeli i da je nestao i najmanji njihov trag. Zapošljavali su ih još samo ponegde u pogrebnim preduzećima. Podupirali su takođe zastarele baldahine. Ali u suštini čamili su u besposlici i pretvorili se u ružičasti puder.

Prava renesansa anđela usledila je u vezi sa razvijanjem avionskih linija. Može se bez preterivanja reći, da su se vratili na zemlju i dobili životno rumenilo. Pomažu

da se pređe preko klada podignutih visoko iznad okeana. Sa aerodromskih zvučnika njihovi visoki nestvarni glasovi cede se polako kao da žele da nas ubede da još uvek postoji nekakav spas.

Govore sve jezike, ali osmeh imaju jedan i za nebesko uspenje i za katastrofu.

MAČAK

Može da bude bilo koji: podivljali, rimski riđan sa iskidanom dlakom i njuškom svom u ožiljcima, poput veterana carskih legija, koga sam bezuspešno vabio iz ruševina Foruma Romanuma.

Ili ovaj neobuzdani, crni div iz Pasadene, koji me upozorio na zemljotres, a kako nije naišao na razumevanje, otišao je zauvek, i ostavio me zamišljenog u mraku neznanja o okeanima, zvezdama i vulkanima.

Ili taj ovdašnji, koji je rođen u štali, usred procvetalih livada, sena, potoka mokraće i blagih brda mesa koje pahne na mleko.

Može da bude bilo koji — mačak — neshvatljiva duša, koja se ne podiže nad magličastim vodama, već ide stazama samotnih mudraca na četiri meke šape.

ČVOR

Kada Gospodin Kogito konačno ostari, neće sakupljati poštanske marke, antički novac, ali ni retke knjige. Osnovaće prvu na svetu kolekciju čvorova. Nastojaće da ubedi druge u tajanstvene čari među čvorovima.

Ljudi nisu nikada cenili čvorove. Nisu naučili takođe da se dive njihovoj komplikovanoj lepoti. Presecali su čvorove mačem, kao onaj makedonski cimbal, ili su prosto uspevali da ih razmrse i ponosili se time što imaju sada gadan konopac, kojim mogu da privežu prase uz drvo ili da obese za šiju blišnjega.

GOSPODIN KOGITO SAN-BUĐENJE

neprimetno se pomerala kao izvor
obučena u suknju od kamenčića
u svetlo breza u koku jutra
sa desne strane bilo je svitanje sa leve
staza tako dakle išli su — vreme i mesto

nisam ja kriknuo i odbačen
pao u javu pa sada tražim

štapom šibice oznojenom rukom
među lekovima pismom iz sna
a njena paslika u praznim očima
šušti kao makom pahne kao uže

CONTRA AUGUSTINUM PONTIFICEM IN TERRA NUBICA PECCATOREM IN PURGATORIO

A ipak svetac. Biskup Hippo. Plamen.
Beo od vreline piše veštım stilom
zavodničkim perom ognja rečenice od ognja
a pored svega to blasfemično
ama ef fac quod vis.

Vekovima će to biti ratni poziv
nasilnika tih koji prelaze lako preko klade iznad provalije
tih koji prelaze sa nežnih šapata
na viku centuriona ciku bitke vrisak ubijenih.

Više neće moći da opozove tu rečenicu. Ničemu
bojažljivo ćutanje sinoda kletva u vazduhu
napor sholastika da se ipak nešto spasi.

Tada mi koji u toj istoj školi počinjenih zločina u dobroj intenciji
učili smo stepenovanje — tamno — tamnije — ništavilo
svetlo — svetlije — ushićenje

molimo se za njega.

NAŠE DETE

Naše dete iz epruvete razvija se sjajno
plavooki švrća ružičasti Futurus
mimoišle su ga male boginje veliki kašalj
šarlah noćno mokrenje strah od Baba Roge
voleo je NLO — žmirkao mu je sa simpatijama

Kad je imao tri godine pao je u staračku demenciju
pa mu je zamenjena glava u istoj fabrici
gde je ugledao svetlo dana hitro nam se vratio
u sitting-room i bučno zabavljao sa robotom

Pozabavio se njime pronicljivi analitičar duša
(prema toj rupi koju je Platon nazvao dušom)
sinov I. Q. razorio je sve poznate skale
i mališa je uskoro postao mister sveta testova
kao ljudi imućni nismo ga dali u cirkus
ipak je to naše dete iako je iz epruvete
jedan TV nastup i na tome se završilo

Sposoban kao mladi Pascal prelomni kao Einstein
ne pohađa školu jer bi se mogli iskompleksirati
sam uči i piše i sluša muziku Istoka
koja dozvoljava da se pronikne u spojeve izvan razuma

Kada je imao dvanaest godina objavio je nekoliko knjiga
koje su odmah dospеле na liste bestselera
recenzenti su hvalili kapitalne sinteze
poređenje Marksa sa Budom Hristosa sa Talleyrandem
zlonamerni su mu prebacivali brkanje pojmova
od kojih se naš sin odavno oslobodio

Jedino nas malčice brine njegova sve prisutnija tuga
često biva jako razdražljiv
ne smeju se pred njih izgovoriti određene reči i fraze
takve kao Gospod Bog sumnja i narod
tada lupa nogama i zatvara oči
ali zato ga neizmerno zanimaju pogrebi
ratovi zaraze glad

Naš sin iz epruvete postaće profesor
čeka da se otvori prikladan departament
radi na sistemu koji je imenovan kao Prezentizam
u kom je smelo odbacio celu ontologiju
trule kategorije vremena i prostora
par drugih sitnica

vrlo uprošćavajući

to je filozofija trenutka momenata nepovezanih
međusobno niti s kosmosom apologija slučaja
drugim rečima apsolutna sloboda

kada je to ništavilo poslalo svetlucave signale
a drugo ništavilo odgovorilo grohotnim smehom

(S poljskog preveo **Zoran ĐERIĆ**)